

Περίληψη - Summary

Linda Talatas: «Αναθήματα ζώων στα αρχαία ελληνικά ιερά από την αρχαϊκή μέχρι και την ελληνοιστική εποχή»

Αυτή η διατριβή εστιάζει στα ανεξάρτητα αγάλματα ζώων που παρουσιάζονται ως προσφορές ή αναθήματα σε ελληνικά ιερά της ηπειρωτικής Ελλάδας, των νησιών του Αιγαίου και των παραλίων της Μικράς Ασίας από την Αρχαϊκή μέχρι την Ελληνοιστική περίοδο. Τα εναπομείναντα αγάλματα που εντοπίστηκαν στα ιερά που βρίσκονται στο γεωγραφικό και χρονολογικό πλαίσιο που αναφέρθηκε, οι βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζονταν αγάλματα ζώων καθώς επίσης και το επιγραφικό υλικό που σχετίζεται με αφιερώσεις ζωικών αγαλμάτων, συγκεντρώθηκαν σε έναν κατάλογο. Ένας δεύτερος κατάλογος απαριθμεί τα ζωικά αγάλματα που καταγράφονται από τους αρχαίους περιηγητές στις επισκέψεις τους στα ελληνικά ιερά.

Για να γίνει κατανοητός ο λόγος για τον οποίο τα ζώα αυτά επιλέχθηκαν να αναπαρασταθούν σε αγάλματα και να αφιερωθούν στους θεούς, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μια έρευνα για το πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται κάθε κατηγορία ζώου που αποτελεί ανεξάρτητο ανάθημα, είτε σε αρχαιολογικές, είτε σε γραπτές πηγές. Έτσι, κάθε κατηγορία ζώων έχει συστηματικά ερευνηθεί και αναλυθεί: τα χαρακτηριστικά τους ως έμψυχα όντα, η ύπαρξή τους στην άγρια φύση ή ως κατοικίδια, η θέση και η αξία τους στην κοινωνία, η αλληλεπίδρασή τους με τον άνθρωπο. Η θέση των ζώων όπως εμφανίζεται στην αρχαία ελληνική γραμματεία και μυθολογία, καθώς και οι καλλιτεχνικές τους αναπαραστάσεις στα ιερά και σε αλλού, τίθενται επίσης υπό ανάλυση. Οι καταχωρίσεις στον κατάλογο και η τυπολογία που αντιστοιχεί στα διασωθέντα και καταγεγραμμένα στις πηγές ελεύθερα αναθήματα κάθε κατηγορίας ζώων, παρουσιάζονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου της ανάλυσης, όπως επίσης και οι επιγραφές ή αφιερώσεις, όταν αυτές είναι γνωστές. Μια παρουσίαση των ιερών συνοδεύει την παρουσίαση των αναθημάτων, τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί ανά χρονολογία και ιερό. Οι ερμηνείες για τη σημασία των προσφορών ζώων ανά κατηγορία εκτίθενται στο τέλος κάθε κεφαλαίου της ανάλυσης. Το τελευταίο κεφάλαιο της αναλυτικής μελέτης παρέχει μια επισκόπηση των ζώων που συνήθως εκπροσωπούνται σε ιερά, αλλά εκλείπουν από τους καταλόγους -κι αυτό διότι η μνεία τους θα μπορούσε να βοηθήσει στην κατανόηση της σημασίας των ζώων που εκπροσωπούνται.

Ακολουθούν παρατηρήσεις σχετικά με την αρχαία γλυπτική, που επικεντρώνονται στην αισθητική των ζωικών αγαλμάτων, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, την τιμή των αναθημάτων, τα πρακτικά ζητήματα και το κόστος της μεταφοράς τους, καθώς και στην ταυτότητα και τις ιδιαιτερότητες των καλλιτεχνών που τα δημιούργησαν. Τέλος, παρουσιάζονται δεδομένα από καταλόγους, τα οποία αναλύονται συστηματικά με σκοπό να προκύψουν πληροφορίες σχετικά με τη σημασία των προσφορών των ανεξάρτητων ζωικών αγαλμάτων σε ιερά. Ακόμα,

αναλύονται οι δεσμοί μεταξύ των ιερών όπου τα ζώα προσφέρονταν, οι δεσμοί μεταξύ προσφερόμενων ζώων και θεοτήτων που τα δέχονταν, η γεωγραφική εφαρμογή τους και η διαχρονική εξέλιξη των αναθημάτων. Μελετώνται επίσης φυσικός χώρος των ζωικών αγαλμάτων μέσα στα ιερά και η επιλογή είδους ζώου. Οι δημόσιοι και ιδιώτες αφιερωτές γνωστοί από επιγραφές ή γραπτές πηγές επίσης παρουσιάζονται και συγκρίνονται. Συζητώνται -πέραν της αφιέρωσης ως λατρευτικής πράξης- τα πολιτικά κίνητρα των αφιερώσεων. Ο πλούτος, το γένος, το φύλο και η κοινωνική θέση των ιδιωτών αφιερωτών συσχετίζεται με την κατανόηση των κοινωνικών εφαρμογών που συνδέονται με τις αφιερώσεις ζωικών αγαλμάτων. This dissertation focuses on the freestanding statues of animals set as offerings, or anathemata, in Greek sanctuaries of the mainland, the Aegean islands and the coast of Asia Minor from the Archaic to the Hellenistic periods. The surviving statues found in sanctuaries corresponding to the geographical and chronological frames are gathered in a catalogue, and so were the statue bases on which animal statues stood and the epigraphic material linked with freestanding animal dedications. A second catalogue lists the animal statues recorded by ancient travelers in their visits of Greek sanctuaries.

Linda Talatas: «Animals in Sanctuaries: A contextual study of free-standing animal statues as anathemata in Archaic to Hellenistic Greece»

A contextual study on each of the animal categories recorded as freestanding anathemata in archaeological or written sources is a necessary step to understanding why these animals were chosen to be represented in statues offered to the gods. Each animal category was systematically analyzed. Their characteristics as live animals, their existence in the wild or in a domestic context, their use and function in society, the existing interactions between humans and animals are addressed. The place of animals in ancient Greek literature and mythology is also studied, and so are their artistic representations, within sanctuaries and in other contexts.

The catalogue entries and typology corresponding to the surviving and literarily recorded freestanding anathemata of each animal category are presented at the end of each chapter of the contextual analysis, and so are their inscriptions and dedications, when known. A presentation of the receiving sanctuaries accompanies the presentation of the anathemata, which are classified by chronology and sanctuaries. Interpretations on the meaning of the offerings of animals per category comes at the end of each of the chapters of the contextual analysis. The last chapter of the contextual study gives an overview of the animals which are often represented in sanctuaries but absent from the present catalogues – as their absence might help understand the significance of the animals that are represented.

Observations on ancient sculpture follow the treatment of each animal per category and focus on the aesthetics of animal statues, the materials used, the

price of the anthemata, the practicalities and cost of their transport, and the identity and specialties of the artists who made them.

Lastly, data drawn from the catalogues are presented and analyzed in a systematic manner in order to extract information about the significance of the offering of freestanding animal statues at sanctuaries. The links between the sanctuaries where animals were offered, the links between the dedication of animals and the receiving deities, the geographical implication and the diachronic evolution of the anthemata are analyzed. The physical place of the animal statues within the sanctuaries and the choice of animals are also studied. The public and private dedicators known through inscriptions and written sources are also presented and compared. Beyond the religious gesture, the political motives of public dedications are discussed. The wealth, gender and status of private dedicators enables the understanding of social implications connected to the dedication of animal statues.